

KONCEPCIA ROZVOJA ŠKOLY

2019 - 2024

*Škola by nemala „poskytovať poznatky“, ale viesť k poznávaniu.
Mala by učiť, že poznávanie je dobrodružstvo. Že cieľom nie je „úspech“, ale slušný život.
Že tomu, aby sme mohli slušne žiť, musíme aj niečo obetovať.
Že obetovanie je neoddeliteľné od slušného života ...*

(Roman Berger: Šesť úvah na tému: „Umenie a človek“)

KONCEPCIA ROZVOJA Základnej školy M. R. Štefánika v Košariskách alebo Náčrt najdôležitejších krokov v období 2019-2024

Martin Janšto, máj 2019

Dejiny školstva v Košariskách siahajú do roku 1840, kedy bol položený základný kameň cirkevnej školy. Pri jej otvorení stál **Jozef Miloslav Hurban**, neskôr sa v nej učil čítať a písať **Milan Rastislav Štefánik**. V roku **1928** bola v Košariskách vybudovaná nákladom **Slovenskej ligy** štátna **Jubilejná škola**.

Základná škola Milana Rastislava Štefánika v Košariskách je jednou zo šiestich málotriednych škôl okresu Myjava (škôl, ktoré poskytujú vzdelanie žiakom 1. – 4. ročníka v triedach, kde sa učia spolu žiaci viacerých ročníkov). Škola bola postavená nákladom **Slovenskej Ligy** ako **Jubilejná škola** (štátna) v roku **1928**. Prežila obdobie 1. ČSR, Slovenského štátu i budovania socializmu. Nepretržitú takmer 150-ročnú prítomnosť školstva

v obci narušilo zrušenie základnej školy v roku 1985 (v období tzv. zánikových obcí). Vo veľkej miere aj 5-ročná absencia základného školstva a s ňou súvisiace uvedenie si spoločenského a kultúrneho pádu obce spôsobila, že sa v roku **1990** za podpory Spolku rodákov M.R.Štefánika a väčšiny obyvateľov obce podarilo školu znovu otvoriť. Dedinskú málotriedku navštevujú deti z Košarísk, Priepasného, Prašníka, okolitých kopaníc, ale aj z blízkeho mestečka Brezová pod Bradlom.

Prítomnosť škôl v dedinskom prostredí je v súčasnej spoločnosti nedocenená. Doteraz však neexistuje inštitúcia, ktorá by bola schopná na poli spoločenskom a kultúrnom plnohodnotne ich zastúpiť. Zostáva len veriť, že sa nebude opakovať situácia zo 60-tych rokov, keď vtedajší režim školy dedín a lazov výrazne zredukoval a prispel aj týmto spôsobom k vyľudneniu a zdecimovaniu vidieka. Bolo by nemúdre urobiť tak v dobe, keď badať prvé lastovičky osídľovania kopaníc, vytvárajúce sa ekonomické zázemie i rozvoj turizmu.

Civilizačné "výdobytky" dnešnej doby naplno zasiahli aj dediny. Niet väčšieho rozdielu medzi mestským a dedinským žiakom. Popoludní rovnako obaja vysedávajú ožiareni pred obrazovkou, ohúrení internetom... a rodičia ich napriek našim upozorneniam nechávajú, dúfajúc, že takto z nich vyrastú vynikajúci „informatici“. Prioritne záleží na hodnotách, ktoré preferuje rodina. Škola to sama nezachráni. Rozdiely sú a na deťoch to poznať. Mnohé rodiny sa snažia uchovávať tradičné hodnoty a normy, venujú sa pravidelne pohybu v prírode alebo práci vonku, mnohé sa plne oddali konzumu.

Sme presvedčení, že nič nenahradí pobyt žiakov v lese, v prírode. Žiadne virtuálne zobazenie i tou najdokonalejšou technikou. Turistické vychádzky, projekty v teréne, poznávacie tematické výlety, školy v prírode, ale aj zabudnuté "stružlikanie" s drevom, či práca v prospech zveľadenia bezprostredného okolia nám budú pomáhať upevňovať strácajúci sa vzťah k človeku, prírode i krajine. Tieto aktivity sa však zväčša odohrávajú v mimovyučovacom čase.

Práca s mladšími žiakmi prebieha v jedinečných a najmenej problematických podmienkach dôležitých pre utvorenie vzťahu k regiónu. V tomto veku sú deti vnímavé a otvorené, neskôr v období adolescencie z princípu odmietajú zvyčajne všetko a v dospelom veku sa v nich často prebúdzajú spoje získané v nižších ročníkoch školy. Učebné osnovy prvouky, vlastivedy, prírodovedy, hudobnej výchovy, ale aj ďalších predmetov na I. stupni ZŠ umožňujú, ba priam nabádajú vsunúť regionálnu zložku do učiva. Na dedinskej škole s 1. - 4. ročníkom tým viac, že je to jedna z posledných možností ako žiakov prostredníctvom zážitku plnohodnotne vtiahnuť do tajov prírodných, kultúrnych a historických komnát rodného kraja. V mestských školách, do ktorých odchádzajú od nás po skončení 4. ročníka, sa s témou obce - svojho bydliska už pravdepodobne nestretnú. Preto naše úsilie smerovalo a bude smerovať aj k aktivitám, ktoré náročnosťou zdanlivo predbiehajú ich vek. Od tradičných učebných pomôcok cez multimediálne CD po žiacke dokumentárne videofilmy.

Súčasný zmeny v školstve - tvorba školských programov umožňujú každej škole slobodne sa rozhodnúť v akej oblasti posilní svoj vplyv. Je však na škodu, že nekonceptnosť reforiem v školstve, prebujnosť administratívy často ubíja tvorivosť žiakov i pedagógov. Rastúci, dávkovaný stres z množstva (často i nepodstatných) informácií, zbytočné teoretizovanie a papierovanie značne redukuje čas a priestor na vytváranie skutočných zážitkov, a teda aj emotívneho vyučovania.

Naším cieľom bude snažiť sa učiť a vychovávať žiakov tak, ako to najlepšie dokážeme. Pôsobiť na rodičov, ktorí si často nevedia dať s výchovou rady. Zvádzať úspešne každodenný boj málotriedkára s časom. Máme plné zásuvky osvedčení a certifikátov zo štúdií a školení z predchádzajúcich rokov, ktoré majú pre karierny rast nulovú hodnotu. Čo skôr? Projekty, formuláre, dotazníky, programy, štúdium a vzdelávanie pedagógov, školskú budovu, pozemok, kosenie, spravovanie PC učebne, webstránky ... alebo pre poctivé vyučovanie a výchovu v škole? I keď to bude ťažké, budeme preferovať poslednú možnosť.

Prednosti a priority školy

Kvalitným výchovno-vzdelávacím programom malej vidieckej školy vytvoriť konkurencie-schopnú alternatívu voči veľkým mestským školám, kde sa pri veľkom počte žiakov bude zákonite vytrácať individuálny prístup aj identifikovateľnosť osobnosti žiaka. Otvoriť ju nielen pre deti a žiakov z Košarísk, ale aj z okolitých obcí Priepasné, Prašník, Polianka, Brezová pod Bradlom. Poskytnúť priestor kvalitným, tvorivým a samostatne pracujúcim pedagógom, ochotným a schopným zapojiť sa do mimoškolskej činnosti a spolupráce s rodičmi a obcou, v prípade finančnej núdze aj do práce nepedagogického charakteru. Budovať na prioritách a prednostiach školy a prostredia, ktoré sa nám osvedčili v uplynulých rokoch:

- škola rodinného typu s kompletnou starostlivosťou o dieťa počas pracovnej doby rodičov
- malý počet žiakov v triede, možnosť individuálneho prístupu
- rešpektovanie osobnosti a rozvoj talentu dieťaťa
- citlivosť na nekorektné správanie, primeraná disciplína

- minimálna pravdepodobnosť drogovej skúsenosti v porovnaní s mestom
- kvalifikovaná výuka anglického jazyka a informatickej výchovy
- využitie modernej techniky a učebných pomôcok (dataprojektory, video, audio, PC v každej triede, multimediálna učebňa s 10 PC napojených na školskú sieť a internet, ktoré umožňujú okamžité vyhľadanie edukačného materiálu na školskom serveri alebo na internete z ktorejkoľvek miestnosti školy, jednotné digitálne prostredie)
- tvorivá práca s počítačom (základy počítačovej gramotnosti, počítačová grafika, tematické projekty, práca s fotografiou, zvukom a filmom)
- aplikácia digitálnych technológií do vyučovacích predmetov a tvorba vlastných výukových materiálov
- elektronická žiacka knižka so vlastným systémom pochvál, odmien a poznámok, zasielane úloh pre neprítomných žiakov prostredníctvom Edupage
- dôraz na osobnú komunikáciu, stretnutia s rodičmi s využitím výhod okamžitej elektronickej komunikácie (aSc Agenda, Edupage)
- moderný školský nábytok a zariadenie, bezprašné, fixami popisovateľné keramické tabule
- používanie moderných učebných pomôcok, LEGO-Dacta, ale aj staršie užitočné trojrozmerné pomôcky pochádzajúce z čias "Jednotnej školy"
- netradičné vyučovanie a voľnočasové aktivity na čerstvom vzduchu pod prístreškom letnej triedy
- architektonicky príťažlivá budova z čias 1. ČSR a prostredie areálu školy s množstvom stromov a parkovou úpravou
- športové aktivity so zameraním na turistiku a poznávanie prírody, bežecké lyžovanie, kolobežky, liepanie na umelej lezeckej stene
- športové aktivity na kvalitnom, pravidelne kosenom a udržiavanom trávniku futbalového ihriska TJ Bradlan Košariská (atletika, futbal, pohybové hry)
- športové aktivity na obecnom multifunkčnom ihrisku (loptové hry, floorbal, hokej)
- športové aktivity v zadnej triede, ktorá sa v prípade nepriazniveho počasia dá zmeniť na gymnastickú telocvičňu (vybavenú rebrinami, švédskymi lavičkami, žienkami, prekážkovou dráhou a ochrannými sieťami)
- pestrá mimoškolská činnosť v krúžkoch (anglický jazyk, národopisno - turistický krúžok)
- regionálne zameranie školy – realizácia projektov z oblasti histórie, prírody, etnografie, výtvarného a hudobného umenia s využitím digitálnej techniky (zážitkové učenie, žiacke projekty, audiovizuálne programy pre verejnosť,)
- školy v prírode s vlastným originálnym programom pripravovaným pedagógmi školy, s cieľom spoznávania prírodných a kultúrnych krás Slovenska
- objavovacie a poznávacie turistické a cykloturistické výlety so žiakmi a aktívnymi rodičmi
- spolupráca s občianskymi združením Rosenka a Rodičovským združením pri ZŠ na kultúrnom dianí v obci
- spolupráca s okolitými málotriedkami, najmä so ZŠ Brestovec a plnoorganizovanou ZŠ Krajné

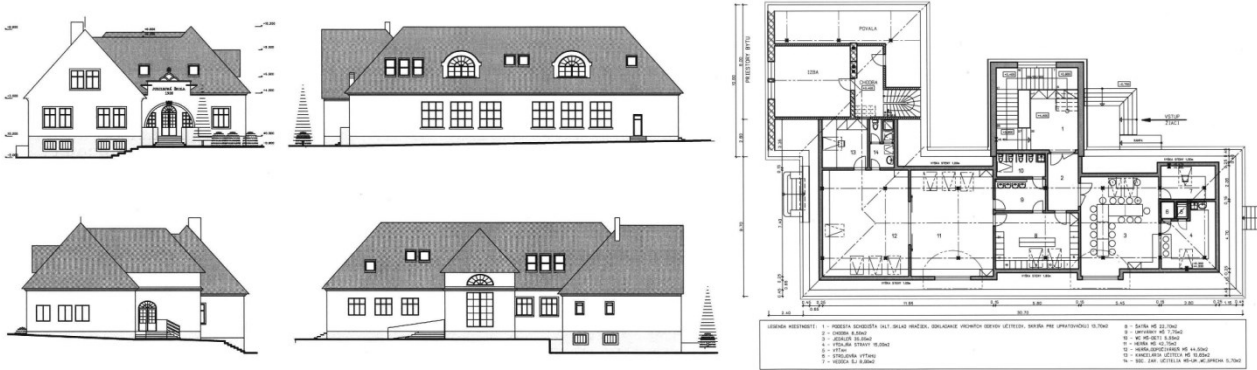
OBNOVA A REKONŠTRUKCIA BUDOVY ZÁKLADNEJ ŠKOLY

Vzhľadom k budúcim hospodárskym prognózam, neustále klesajúcemu počtu populácie je veľmi pravdepodobné, že Košariská budú zvädzať boj o zachovanie školstva v obci. Aj preto sme už v roku 2004 skoncipovali **zámer**, ktorý predpokladal s vytvorením **spojenej ZŠ s MŠ**, s **prestávaním MŠ a školskej kuchyne a jedálne do revitalizovaných priestorov podkrovia budovy ZŠ** a **vytvorenie multifunkčného centra pre obec**. Obecné zastupiteľstvo zahrnulo prestavbu budovy ako jednu z hlavných priorít rozvoja obce ešte v roku 2004. Zámer projektu vychádzal z Národného programu výchovy a vzdelávania, v ktorom sa hovorí potrebe zachovania málotriednych škôl, ktoré predstavujú humánne riešenie možností vzdelávania pre deti z malých obcí i o podpore alternatívnych koncepcií vzdelávania a výchovy.

Projekt úspešne prešiel výberom, vzhľadom k veľkému počtu žiadateľov však nebol podporený, ale zaradený do tzv. zásobníka projektov. K podpore projektov zo zásobníka však už nedošlo. Obec po tomto rozhodnutí, z nepochopiteľných príčin a napriek tomu, že bola kompletne vypracovaná a vyplatená projektová dokumentácia a rozpočet prestala javiť záujem o myšlienku spojenej školy v jednej budove a sústredila sa na opravy v budovy MŠ a obecné projekty (námestie, chodníky...). Budeme usilovať o jeho naplnenie, pokiaľ by ho obecné zastupiteľstvo znovu zaradilo vyššie uvedený projekt do svojich priorít a zabezpečilo finančné krytie. Sme presvedčení, že toto riešenie by skvalitnilo výchovnovzdelávací proces najmladšej generácie v obci a prinieslo nemalé úspory do obecného a štátneho rozpočtu.

Projekt predpokladá:

- aktualizáciu projektovej dokumentácie** z roku 2004
- zabezpečenie prostriedkov na realizáciu prestavby podkrovia** podľa projektovej dokumentácie
- realizácia prestavby** podkrovných priestorov ZŠ pre účely MŠ, školskej kuchyne, multifunkčného centra pre obyvateľov obce v prízemí budovy a prístavba vstupného schodišťa.
- premiestnenie MŠ z priestorov budovy terajšej MŠ do podkrovia ZŠ s perspektívou vytvorenia **spojenej Základnej školy s materskou školou** pre cca 50 - 60 žiakov v jednej budove.

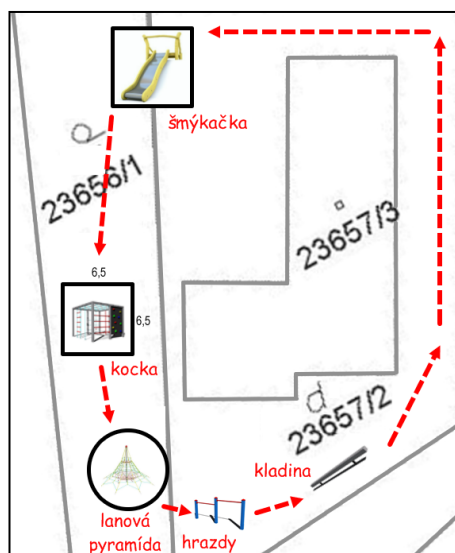
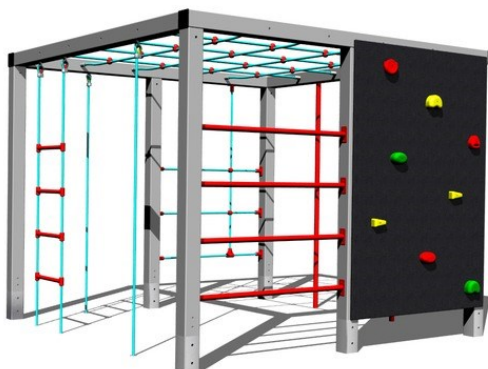
Zdôvodnenie

- financovať prevádzku a údržbu dvoch samostatných budov ZŠ a MŠ bude za súčasných podmienok pre obec čoraz ťažšie. V prípade fungovania spojenej ZŠ s MŠ ako samostatného subjektu v jednej budove je možné ušetriť značné prevádzkové náklady.
- aj napriek tomu, že v jestvujúcej budove MŠ sa v uplynulých rokoch vykonali mnohé finančne náročné opravy (kotolňa, okná, kuchyňa, zateplenie, fasády, strecha, dopravné ihrisko) vyžaduje nutne nákladnú rekonštrukciu rovnej strechy najmä z dôvodu statiky. Budova ZŠ je v dobrom stave (nová strešná krytina na sedlovej streche, fasáda, odvodnenie základov a dažďová kanalizácia) a predpripravená na revitalizáciu podkrovných priestorov (strešná fólia Bramac). Je lepšie investovať do niečoho, čo bude pre obec v budúcnosti neudržateľné alebo priestorovo rozšíriť už dobre fungujúcu inštitúciu, ktorá vytvorí novú kvalitu a ušetrí mzdové i prevádzkové náklady? Nie je dobré znásobiť už vložené investície?
- trieda (herňa) v MŠ meniac sa v čase obeda v jedáleň pre žiakov MŠ i ZŠ už dlhé roky funguje v provizóriu, ako dočasné riešenie. Žiaci ZŠ prichádzajú k obedu z budovy ZŠ (cca 300 m). Jej kapacita (v minulom roku ešte znížená) spôsobila, že žiaci ZŠ sa len improvizovaným spôsobom vystravujú naraz. Pretože sa strava pre žiakov sa vydávala v čase odpočinku žiakov MŠ, čím dochádzalo k ich vyrušovaniu, pristúpilo sa k posunutiu obeda žiakov ZŠ na 11:30, čo tiež narúša vyučovanie. Vybudovaním kuchyne a samostanej jedálne v podkroví ZŠ, sociálneho zázemia kuchárky a hrubej prípravovne v prízemí by sa vytvorili podmienky na kvalitné, kultúrne a hygienické spracovanie a podávanie stravy pre žiakov MŠ a ZŠ bez rušenia spánku „škôlkárov“.
- funkcie pracovníkov školy sú rozdelené na množstvo neúplných úväzkov (kuriči, upratovačky). V prípade zlúčenia MŠ so ZŠ a presťahovania MŠ a ŠJ do jednej budovy je možné zrušiť niektoré pracovné miesta, príp. kumulovať funkcie, zefektívniť prácu a ušetriť aj značné mzdové náklady. Letné zamestnanie kuriča riešiť pracovným pomerom v prevádzkovej činnosti OcÚ. Súčasťou budovy školy je učiteľský byt, odpadá problém zabezpečenia kúrenia a temperovania počas dní pracovného voľna a pokoja, prázdnin a pod., pretože túto činnosť vykonáva zväčša nájomník
- zabezpečiť fungovanie inštitúcie školy a školských zariadení ako celku (ZŠ 1.-4.roč., MŠ, ŠKD a školská jedáleň). Umiestnenie oboch škôl v jednej budove vytvorí nové možnosti kombinovať výchovno-vzdelávaciu činnosť u žiakov ZŠ a MŠ v špeciálnych priestoroch (multimediálna učebňa, trieda - telocvičňa, letná trieda, remeselnícky kútik pod prístreškom) a striedať pedagógov v činnosti, na ktoré sa špecializujú striedavo v ZŠ, MŠ ako aj v školskom klube. Spojenie škôl umožní vytvoriť kontinuálny výchovnovzdelávací proces od 2 do 10 rokov.

V prípade, že by sa prestavba podarila uskutočniť a bude aj u ostatných vôľa, sme naklonení k spojeniu ZŠ a MŠ.

LETNÁ TELOCVIČŇA - ZŠ M. R. ŠTEFÁNKA KOŠARISKÁ

K zlepšeniu materiálnych a technických podmienky pre rozvoj telesnej kondície, sily a obratnosti žiakov a mládeže by isto prispelo certifikované kondičné ihrisko - KOCKA s rebrinami, hrazdami, tyčou na šplh, sieťou a chytmi na lezenie, ktoré by sme postupne podľa finančných možností radi doplnili aj o ďalšie prvky (lanová pyramída, hrazdy, kladina, šmýkačka), aby vytvorili prekážkovú dráhu okolo školskej budovy.

OPRAVA STRECHY A FASÁDY HOSPODÁRSKEJ BUDOVY

- oprava krovu, nové laťovanie, prekrytie rovnakou krytinou ako na budove
- nová fasáda (rovnakej farebnosti a materiálu ako a budove)

ÚPRAVY A OPRAVY V KOTOLNI

- oprava (príp. aj výmena) kotlov nízkotlakého kúrenia

Naše úspechy, starosti i vízie sú obsiahnuté v ucelenejšej podobe na novom webovom portáli: www.zskosariska.sk

Vypracoval 30.5.2019

Martin Janšto